221232 ـ آیا اسهال عذری برای روزه نگرفتن است؟

سوال

صبح دچار اسهال شدم و احساس درد شدیدی به من دست داد و آب بسیاری از دست دادم و این باعث شد احساس خستگی کنم؛ آیا روزه‌ام را ادامه دهم؟

پاسخ مفصل

الحمدلله.

الله تعالی برای بیماری که روزه برایش دشوار است اجازه داده که روزه‌اش را بخورد و روزهایی را که روزه نگرفته قضا کند. الله تعالی می‌فرماید:

وَمَن كَانَ مَرِيضًا أَوْ عَلَى سَفَرٍ فَعِدَّةٌ مِّنْ أَيَّامٍ أُخَرَ يُرِيدُ اللّهُ بِكُمُ الْيُسْرَ وَلاَ يُرِيدُ بِكُمُ الْعُسْرَ [بقره: ۱۸۵]

(و کسی که بیمار یا در سفر است [باید به شمارۀ آن] تعدادی از روزهای دیگر [را روزه بگیرد] الله برای شما آسانی می‌خواهد و برای شما دشواری نمی‌خواهد).

بیماری‌ای که روزه نگرفتن را مباح می‌کند، آن مرضی است که روزه همراه با آن سخت باشد یا بیماری را بدتر کند یا روزه گرفتن باعث تاخیر در درمان شود. برای توضیح بیشتر به فتوای شمارۀ (12488) مراجعه نمایید.

شیخ ابن عثیمین ـ رحمه الله ـ می‌گوید:

«بیمار حالات گوناگونی دارد:

نخست: این‌که روزه بر وی اثری نداشته باشد، مانند سرماخوردگی خفیف یا سردرد خفیف یا دندان‌درد و مانند آن، که برای این اشخاص جایز نیست روزۀ خود را بخورند...

حالت دوم: این‌که روزه گرفتن برایش دشوار باشد اما زیانی برایش نداشته باشد. برای این شخص روزه گرفتن مکروه است و سنت است که روزۀ خود را بخورد.

حالت سوم: این‌که روزه برایش دشوار باشد و به زیان او باشد، مانند کسی که مشکل کلیوی یا بیماری قند و مانند آن دارد

که روزه برای او حرام است» (الشرح الممتع: ۶/ ۳۴۱).

بر این اساس، اگر اسهال خفیف باشد به طوری که تاثیری بر روزه نداشته باشد و باعث خستگی و مشقت بیش از حد نشود در این حالت جایز نیست که روزه‌اش را بخورد و باید آن را کامل کند.

اما اگر اسهال شدید باشد که روزه‌دار احساس خستگی و ناتوانی کند در این صورت مورد تاکید است که روزه‌اش را بخورد. زیرا انسانی که مبتلا به اسهال است بدنش آب و املاح زیادی از دست می‌دهد و اگر روزه‌اش را نخورد در معرض خستگی و بی‌حالی شدید قرار می‌گیرد.

و اگر اسهال شدیدتر از آن باشد که در صورت نخوردن دارویی که باعث توقف اسهال می‌شود و آب و املاح از دست رفته را جبران می‌کند، ترس از آسیب دیدن سلامتی‌اش باشد، در این حالت باید افطار کند و روزه برایش حرام است.

سپس لازم است که روزی دیگر را به جای این روز از رمضان روزه بگیرد.

خلاصهٔ پاسخ این‌که: اگر اسهال به حد خستگی شدید و بی‌حالی برسد مستحب است که روزه‌اش را بخورد و ادامهٔ روزه همراه با این مشقت مکروه است و یک روز دیگر را به عنوان قضایش روزه می‌گیرد.

از الله تعالی برایتان شفا خواهانیم.

والله اعلم.